

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 10.04.2021
Kabul Tarihi / Date Accepted : 23.05.2021
Yayın Tarihi / Date Published : 15.09.2021

 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2021.21.64908-913001>

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ PROFESYONELLİKLERİ İLE MESLEKİ BENLİK SAYGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Özgül POLAT¹, Sezgin BALABAN²

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki profesyonellikleri ile mesleki benlik saygıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. İlişkisel tarama modelinde tasarlanan araştırmanın çalışma grubu, 2020-21 eğitim öğretim yılında resmî ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında okul öncesi öğretmeni olarak çalışan 449 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Öğretmenlerin Mesleki Profesyonellik Ölçeği ve Arıcak Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin mesleki benlik saygıları ve mesleki profesyonellikleri arasında orta derecede, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada incelenen değişkenler açısından elde edilen sonuçlara göre, mesleki benlik saygısının okul türü değişkenine göre özel okullarda çalışan öğretmenler lehine bir farklılık oluşturduğu ve yaş değişkenine göre bir farklılık oluşturmadığı; öğretim düzeyi değişkeni göz önünde bulundurulduğunda ise öğrenim düzeyi arttıkça mesleki benlik saygısının arttığı görülmüştür. Bunlarla birlikte, mesleki profesyonelliğin “kişisel gelişim”, “mesleki duyarlılık”, “duygusal emek” alt boyutlarında ve toplam puanlarda kadın öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu; “kuruma katkı”, “duygusal emek” puanları ve toplam puanlarda 41 yaş ve üzeri öğretmenler lehine, “kişisel gelişim” alt boyutunda lisansüstü öğrenim düzeyine sahip öğretmenler lehine; “kuruma katkı”, “duygusal emek” ve toplam puanda ise ön lisans mezunu öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda, 16 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip olan öğretmenlerin diğer gruplardan, özel okullarda çalışan öğretmenlerin ise resmî okullarda çalışanlardan anlamlı olarak daha yüksek mesleki profesyonellik puanlarına sahip olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki profesyonellik, mesleki benlik saygısı, okul öncesi eğitim, okul öncesi öğretmenliği

ANALYZING OF THE RELATIONSHIP BETWEEN OCCUPATIONAL PROFESSIONALISM AND PROFESSIONAL SELF-ESTEEM OF PRESCHOOL TEACHERS

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the relationship between occupational professionalism of preschool teachers and their occupational self-respect. The study group of the research designed in the relational screening model consisted of 449 participants working as preschool teachers. Data from the study were obtained using the Occupational Professionalism of Teachers Scale and Arıcak Occupational Self-Respect Scale. As a result, it is determined that there is a moderate, positive and significant relationship between preschool teachers' professional self-esteem and occupational professionalism. In addition, according to the results obtained in terms of the variables examined in the study, professional self-esteem makes a difference in favor of teachers working in private schools according to the school type variable and do not make a difference according to the age variable. When the variable of education level is taken into consideration, it has been observed that as the education level increases, professional self-esteem increases. In addition, there is a significant difference in favor of female teachers in the sub-dimensions of professional professionalism, personal development, professional sensitivity, emotional labor and total scores. There is a significant difference in favor of teachers aged 41 and over in contribution to the institution, emotional labor and total scores. There is a significant difference in favor of teachers with postgraduate education in the sub-dimension of personal development. It is found that there is a significant difference in favor of associate degree teachers in contribution to the institution, emotional labor and total score. It has been concluded that teachers with 16 years or more professional experience have significantly higher professional professionalism scores than other groups, and teachers working in private schools have significantly higher professional professionalism scores than those working in public schools.

Keywords: Occupational professionalism, occupational self-respect, early childhood education, preschool teaching

¹ Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, ozgul.polat@marmara.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-7426-5771>

² Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, sezginbalaban@windowslive.com, <https://orcid.org/0000-0003-0499-0307>

1. GİRİŞ

Tarih boyunca insan hayatında çok önemli bir yer tutan ve ilk mesleklerden olan öğretmenliği Dyojen şöyle nitelendirmektedir: “Yeryüzünde öğretmenlikten daha değerli bir meslek tanımıyorum” (Asya, 2015). Ülkemiz öğretmene verilen değer sıralamasında dünya çapında yapılan araştırma ve sıralamalarda önde gelen ülkeler arasında yer almaktadır. Öyle ki beş yılda bir yapılan 2018 Global Teacher Status Index’e göre (Küresel Öğretmen Statü Endeksi) Türkiye, öğretmenlerin toplumdan gördüğü saygınlık bakımında dünyada önde gelen ilk 35 ülke arasında öğretmen statüsü sıralamasında yedinci sırada yer almaktadır (Dolton vd., 2018). The Varkey Foundation tarafından 2018’de öğretmene verilen değer konusunda yapılan değerlendirmeden çıkan bazı sonuçlar şöyle özetlenebilir: Bu konuda ülkeler arasında büyük oranda farklılıklar vardır. Öğretmene verilen değer ülkeden ülkeye değişebilir. Öğretmene verilen değer yaşa göre değişmekte ve yaşça büyük kimseler daha küçük olanlara göre öğretmene daha fazla saygı duymaktadır. Bu konuda, eğitim düzeyi önemli bir faktördür, eğitim düzeyi arttıkça öğretmene duyulan saygı da artmaktadır. Erkekler kadınlara göre öğretmenlere daha fazla saygı göstermektedir ve anne, baba olanlar çocuksuz kimselere göre öğretmenlere daha fazla saygı duymaktadır (Dolton vd., 2018). Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından yapılan Türkiye Mesleki İtibar Araştırması’ndan elde edilen sonuçlara göre, değerlendirmeye katılan 126 meslek arasında öğretmenlik ülkemizde itibarı en yüksek dördüncü meslek olarak yer almıştır ve 2006 PISA verilerine göre 15 yaş grubu çocuklarla yapılan araştırmada gelecekte öğretmen olmayı isteyenlerin oranı %25 olarak bulunmuştur. Bu oran, OECD ülkeleri arasındaki yüksek orandır (MEB, 2017).

Uygun meslek seçimi, kişilerin motivasyonları ve akademik başarıları ile doğrudan bağlantılıdır. Buna ek olarak, kişisel benlik algısının da insanların uygun mesleği seçmeleri üzerinde etkili olduğu bilinmektedir (Brenoe, 2018; Sarıkaya & Khorshid, 2009; Şirin vd., 2008). Kişisel benlik algısı, insanların herhangi bir konuda başarılı olup olmamasıyla, bireylerin nasıl davranacağı ve kendilerini nasıl algıladıklarıyla ilgilidir (Bal, 2006; Işık, 2006; Leary, 1999). Mesleki olarak benlik saygısı ise kişinin mesleğini ne ölçüde değerli ve önemli algıladığını ifade etmektedir (Kuzgun, 2010). Buradan hareketle, mesleki benlik saygısının bireyin tercih ettiği mesleğine ilişkin değerlilik yargısı olduğu söylenebilir. Arıcağ (1999) ile Arıcağ ve Dilmaç (2003) ise, mesleki benlik saygısının bireyin isteyerek ya da istemeyerek benliğine mal ettiği meslek ile ilgili yüklenme ve tanımlamalardan duyduğu hoşnutsuzluğun, gururun, onurun ve saygının derecesi olduğunu; bireyin mesleğini ne kadar önemli, değerli gördüğünün ise mesleki uyum ve doyumun bir ön koşulu olduğunu ifade etmektedirler.

Öğretmenler, toplumu oluşturan bireylerin eğitiminde, toplumsal kültürün geliştirilmesinde ve toplumsal yapı taşlarının çocuklara aktarılmasında kritik bir öneme sahiptirler (Ünsal & Bağçeci, 2016). Bu nedenle, öğretmen özellikleri, öğretmenlerin mesleki benliklerine duydukları saygı ve sergilediği profesyonel davranışlar çocuklara sunulan eğitimin niteliğini belirlemekte ve dolaylı bir şekilde toplumsal kültür aktarımını etkileyebilmektedir (Goepel, 2012). Literatürde, öğretmenlerin sahip olması gereken mesleki beceri ve yeterliklerin neler olduğu hakkında yapılmış çeşitli tanımlamalarla karşılaşmaktadır. Genel olarak öğretmenler açısından mesleki profesyonellik; kendini geliştirmeye açık olma, bilgi ve beceri aktarımına istekli olma, gerçekleştirilen uygulamalarda yüksek düzey standartları yakalamaya çalışma olarak belirlenmiştir (Helsby & McCulloch, 1996; Lai & Lo, 2007; Tichenor & Tichenor, 2004). Öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerini etkileyen içsel ve kişiler arası bir takım değişkenler bulunmaktadır. Öğretmenlerin profesyonel kimliklerini etkileyen içsel faktörlerden biri mesleki benlik saygısıdır (Chong, 2019). Öğretmenlerin, toplum içerisindeki kişiler arası deneyimleri aracılığıyla şekillenen mesleki benlik saygıları kendilerini eğitim profesyonelleri olarak nasıl algıladıklarına dair bir bakış açısını yansıtmaktadır. Dolayısıyla mesleki profesyonelliği oluşturan içsel ve dışsal faktörlerin karşılıklı bir etkileşim çerçevesinde şekillendiği söylenebilir (Campbell-Barr, 2018). Buradan yola çıkılarak öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile mesleki benlik saygıları arasındaki karşılıklı ilişkilerin incelenmesinin önemli olduğuna inanılmaktadır.

Özellikle küçük çocukların ilk sosyal çevrelerinden birini oluşturan okul öncesi eğitim ortamlarında, öğretmenlerin sergiledikleri tutumlar, mesleki doyumları ve mesleki yeterlikleri çocukların gelişimini olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir (Garbarino & Ganzel, 2000). Watts (2009) okul öncesi öğretmenlerinin olumsuz mesleki profesyonellik algılarının öğretmenlerin mesleki gelişimlerine engel olabildiğini ve çocuklarla dengesiz ve uyumsuz ilişkilerin gelişmesine neden olabildiğini ortaya koymuştur. Ancak sağlıklı ve pozitif bir öğrenci-öğretmen ilişkisi geliştiren çocukların sınıf içi olumlu davranışlarının (Rudasill vd., 2012) ve öğrenmeye hazır bulunuşluklarının daha fazla olduğu görülmektedir (Hamre & Pianta, 2001; Pianta, 1999). Başarılı ve mutlu çocuklar yetiştirmenin yolu, mesleğine karşı doyum ve performansı yüksek, olumlu benlik saygısına sahip öğretmenlerden geçmektedir. İlgili literatür incelendiğinde, mesleki profesyonellik (Altinkurt & Yılmaz, 2014; Bayhan, 2011; Boyt vd., 2011; Cerit, 2012; Pearson & Moomaw, 2005; Sachs, 2016; Shantz & Prieur, 1996) ve mesleki benlik saygısı (Arıcağ, 1999; Aslan & Akyol, 2006; Efilti & Çıkılı, 2017; Körükçü & Vuslat, 2011) üzerine ulusal ve uluslararası düzeyde çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Ancak okul öncesi öğretmenleri açısından bu iki değişkenin bir arada incelendiği bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda, okul öncesi

öğretmenlerinin profesyonelleşmelerinin ve mesleki benlik saygılarının önemine dikkat çekmenin faydalı olacağına inanılmaktadır.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki profesyonellikleri ile mesleki benlik saygıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaçtan yola çıkarak şu sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleki benlik saygıları demografik özelliklere göre (yaş, öğrenim düzeyi, mesleki kıdem, çalışılan okul türü) farklılık göstermekte midir?
- 2- Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile mesleki benlik saygıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde yürütülen betimsel bir araştırmadır. Bu tip araştırmalarda iki veya daha fazla değişken arasında değişim olup olmadığının ve değişimin derecesinin belirlenmesi amaçlanmaktadır (Fraenkel & Wallen, 2009; Karasar, 2014). Bu araştırmada, öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile mesleki benlik saygıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmektedir.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim yılında Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapmakta olan 449 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden olan uygun örneklemeden yararlanılmıştır. Bu tip örnekleme yönteminde araştırmacılar, veri toplama sürecini kolay ulaşılabilecekleri ve belirli özellikleri taşıyan katılımcılarla yürütmektedirler (Balcı, 2001). Tablo 1'de katılımcı grubun demografik bilgileri için frekans ve yüzde dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 1.
Demografik Bilgiler

		f	%
Cinsiyet	Kadın	433	96.4
	Erkek	16	3.6
	Toplam	449	100
Yaş	20-25	67	14.9
	26-30	112	24.9
	31-35	112	24.9
	36-40	100	22.3
	41 ve üstü	58	12.9
	Toplam	449	100
Öğrenim Düzeyi	Ön lisans	56	12.5
	Lisans	320	71.3
	Lisansüstü	73	16.3
	Toplam	449	100
Mesleki Kıdem	0-5 Yıl	136	30.3
	6-10Yıl	105	23.4
	11-15 Yıl	115	25.6
	16 ve üstü	93	20.7
	Toplam	449	100
Okul Türü	Resmî Okul	296	65.9
	Özel Okul	153	34.1
	Toplam	449	100

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği ve Arıcak Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır.

2.3.1. Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği

Yılmaz ve Altinkurt (2012) tarafından öğretmenlerin mesleki profesyonellik düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği 24 maddeden ve dört boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin boyutları “kuruma katkı”, “duygusal emek”, “kişisel gelişim” ve “mesleki duyarlılık”tır. Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği’nin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin tümü için 0,90 olarak hesaplanmıştır. Dört alt boyutun kendi içlerinde hesaplanan güvenilirlik katsayıları “kuruma katkı” için 0,86, “duygusal emek” için 0,80, “kişisel gelişim” için 0,79, “mesleki duyarlılık” için 0,74 olarak bulunmuştur. Mevcut araştırma için gerçekleştirilen analiz sonuçlarında ise ölçeğin tümü için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0,92 olarak hesaplanmıştır. Dört alt boyutun kendi içinde belirlenen güvenilirlik katsayıları kuruma katkı için 0,81, duygusal emek için 0,87, kişisel gelişim için 0,82, mesleki duyarlılık alt boyutu için ise 0,82 olarak hesaplanmıştır.

2.3.2. Arıcak Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği

Ölçek; bir mesleği tercih etmiş, bir alanda mesleki eğitim gören ya da bir mesleği icra eden 17 yaş ve üstü bireylerin ilgili mesleğe olan saygı tutumlarını ölçmek amacıyla Arıcak (1999) tarafından geliştirilmiştir. 30 maddeden oluşan ölçeğin orijinal çalışmasında Cronbach alfa katsayısı 0,93 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin test - tekrar test güvenilirlik katsayısı ise 0,90 olarak belirlenmiştir. Mevcut araştırma için gerçekleştirilen analiz sonuçlarında ise ölçeğin Cronbach alfa değeri ,93 olarak hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin analizi

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 21.0 paket programına aktarılmıştır. Verilerin Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları ile Arıcak Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği toplam puanları bazındaki dağılımlarının normalliğini test etmek amacıyla Kolmogrov Smirnov analizi gerçekleştirilmiştir. Verilerin normal dağılımdan anlamlı olarak farklı olduğu tespit edilmiş ve bu nedenle yapılan analizlerde parametrik olmayan ilişki ve fark testlerinden yararlanılmasına karar verilmiştir. Her iki ölçekten elde edilen puanların demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi amacıyla Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri uygulanmıştır. Ölçeklerden alınan puanlar arasındaki ilişkinin anlamlılığının belirlenmesi amacıyla Spearman korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: T.C. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 26.02.2021

Etik değerlendirme belgesi sayı-numarası: 2100081652

3. BULGULAR

Bu bölümde okul öncesi öğretmenlerinin mesleki profesyonellikleri ve mesleki benlik saygısı düzeylerini tespit etmek amacıyla uygulanan ölçeklerden elde edilen veriler, farklı değişkenlere göre karşılaştırılarak uygun istatistikî analizler yapılmıştır. Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin mesleki profesyonellik toplam puanlarının, mesleki benlik saygısı toplam puanlarının ve alt boyutlardan alınan puanların normal dağılımdan anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kolmogorov-Smirnov analizi sonuçlarına Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2.

Verilerin Dağılımına Yönelik Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

	İstatistik	sd	p
Mesleki Profesyonellik Toplam	,064	449	,000
Mesleki Benlik Saygısı Toplam	,094	449	,000
Kişisel Gelişim Alt Boyutu	,088	449	,000
Mesleki Duyarlılık Alt Boyutu	,212	449	,000
Kuruma Katkı Alt Boyutu	,088	449	,000
Duygusal Emek Alt Boyutu	,175	449	,000

Tablo 2’de görüldüğü üzere, mesleki profesyonellik ölçeği ve mesleki benlik saygısı ölçeğinden elde edilen puanların normalliğini sınamak için yapılan Kolmogorov-Smirnov testleri sonucunda, verilere ait dağılımın normal olmadığı bulunmuştur ($p < .05$). Bu nedenle, yapılan analizlerde parametrik olmayan ilişki ve fark testlerinden yararlanılmıştır.

Katılımcı öğretmenlerin mesleki benlik saygısı puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonuçlarına Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3.

Öğretmenlerin Mesleki Benlik Saygısı Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Yaş Aralığı	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Mesleki Benlik Saygısı	20-25	67	234,63	8,759	4	,067
	26-30	112	206,50			
	31-35	112	210,04			
	36-40	100	252,51			
	41 ve üstü	58	231,07			
	Toplam	449				

Tablo 3’te görüldüğü gibi, grupların sıralama ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur ($\chi^2=8,759$; $p > .05$). Katılımcı öğretmenlerin mesleki benlik saygısı puanlarının öğrenim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonuçlarına Tablo 4’te yer verilmiştir.

Tablo 4.

Öğretmenlerin Mesleki Benlik Saygısı Puanlarının Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Yaş Aralığı	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Mesleki Benlik Saygısı	Ön lisans	56	281,85	12,640	2	,002
	Lisans	320	218,76			
	Lisansüstü	73	208,76			
	Toplam	449				

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin mesleki benlik saygılarının öğrenim düzeyi değişkenine göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($\chi^2=8,759$; $p < .05$). Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası tespit edilen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney U uygulanmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 5.

Öğretmenlerin Mesleki Benlik Saygısı Puanlarının Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Öğrenim Düzeyi	N	$\bar{X}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Mesleki Benlik Saygısı	Ön lisans	56	233,64	13084,00	6432,000	-3,370	,001
	Lisans	320	180,60	57792,00			
	Toplam	376					
	Ön lisans	56	76,71	4295,50	1388,500	-3,116	,002
	Lisansüstü	73	56,02	4089,50			
	Toplam	129					
	Ön lisans	320	198,66	63570,00	11150,000	-,605	,545
	Lisansüstü	73	189,74	13851,00			
	Toplam	393					

Tablo 5’te görüldüğü gibi, mesleki benlik saygısı puanları katılımcı öğretmenlerden ön lisans ve lisans ($U=6432,000$; $p < .05$) ile ön lisans ve lisansüstü ($U=1388,500$; $p < .05$) gruplarındaki öğretmenler arasında anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Anlamlı farkın kaynağı incelendiğinde, sıra ortalamaları açısından farklılığın ön lisans mezunu öğretmenlerin lehine olduğu görülmektedir. Ön lisans mezunu öğretmenlerin mesleki benlik saygılarının lisans ve lisansüstü mezunu öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin mesleki benlik saygısı puanlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonuçlarına Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6.

Öğretmenlerin Mesleki Benlik Saygısı Puanlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Kıdem Yılı	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Mesleki Benlik Saygısı	0-5	136	241,58	15,890	3	,001
	6-10	105	201,80			
	11-15	115	199,91			
	16 ve üstü	93	257,97			
	Toplam	449				

Tablo 6'ya göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki benlik saygılarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($\chi^2=15,890$; $p<,05$). Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası tespit edilen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 7.

Öğretmenlerin Mesleki Benlik Saygısı Puanlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Mesleki Benlik Saygısı	0-5 yıl	136	130,08	17691,50	5904,500	-2,303	,021
	6-10 yıl	105	109,23	11469,50			
	Toplam	241					
	0-5 yıl	136	136,73	18595,50	6360,500	-2,548	,011
	11-15 yıl	115	113,31	13030,50			
	Toplam	251					
	0-5 yıl	136	111,77	15200,50	5884,500	-,893	,372
	16 yıl ve üstü	93	119,73	11134,50			
	Toplam	229					
	6-10 yıl	105	110,44	11596,00	6031,000	-,014	,989
	11-15 yıl	115	110,56	12714,00			
	Toplam	220					
	6-10 yıl	105	88,13	9253,50	3688,500	-2,968	,003
	16 yıl ve üstü	93	112,34	10447,50			
	Toplam	198					
	11-15 yıl	115	92,04	10585,00	3915,000	-3,320	,001
	16 yıl ve üstü	93	119,90	11151,00			
	Toplam	208					

Tablo 7'de, mesleki benlik saygısı puanlarının 0-5 yıl ve 6-10 yıl ($U=5904,500$; $p<,05$), 0-5 yıl ve 11-15 yıl ($U=6360,500$; $p<,05$), 6-10 yıl ve 16 yıl ve üzeri ($U=3688,500$; $p<,05$), 11-15 yıl ve 16 yıl ve üzeri ($U=3915,000$; $p<,05$) mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Anlamlı farklılığın oluştuğu ilk iki grupta 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin, son iki grupta ise 16 ve üzeri yıl kıdeme sahip öğretmenlerin mesleki benlik saygılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Katılımcı öğretmenlerin mesleki benlik saygısı puanlarının çalıştıkları okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonuçlarına Tablo 8'de yer verilmiştir.

Tablo 8.

Öğretmenlerin Mesleki Benlik Saygısı Puanlarının Çalıştıkları Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Okul Türü	N	$\bar{X}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Mesleki Benlik Saygısı	Resmî	296	206,10	61006,00	17050,000	-4,294	,000
	Özel	153	261,56	40019,00			
	Toplam	449					

Tablo 8'e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki benlik saygılarının çalıştıkları okul türüne göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($U=17050,000$; $p<,05$). Anlamlı farkın kaynağı incelendiğinde, sıra ortalamaları açısından farklılığın özel okullarda çalışan öğretmenlerin lehine olduğu görülmektedir. Katılımcı öğretmenlerin mesleki profesyonellik puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip

göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonuçlarına Tablo 9'da yer verilmiştir.

Tablo 9.

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Yaş	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Kişisel Gelişim	20-25	67	221,20	9,369	4	,053
	26-30	112	202,83			
	31-35	112	216,22			
	36-40	100	252,45			
	41 ve üstü	58	241,83			
	Toplam	449				
Mesleki Duyarlılık	20-25	67	245,64	5,589	4	,232
	26-30	112	213,90			
	31-35	112	210,00			
	36-40	100	238,89			
	41 ve üstü	58	227,60			
	Toplam	449				
Kuruma Katkı	20-25	67	230,89	17,928	4	,001
	26-30	112	197,25			
	31-35	112	204,60			
	36-40	100	251,59			
	41 ve üstü	58	265,32			
	Toplam	449				
Duygusal Emek	20-25	67	237,07	14,797	4	,005
	26-30	112	197,66			
	31-35	112	207,52			
	36-40	100	254,11			
	41 ve üstü	58	247,43			
	Toplam	449				
Mesleki Profesyonellik Toplam	20-25	67	234,66	15,617	4	,004
	26-30	112	195,50			
	31-35	112	208,50			
	36-40	100	252,93			
	41 ve üstü	58	254,52			
	Toplam	449				

Tablo 9'a göre araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki profesyonellik puanlarının "kuruma katkı" ($\chi^2=17,928$; $p<.05$), "duygusal emek" alt boyutları ($\chi^2=14,797$; $p<.05$) ve mesleki profesyonellik toplam puanlarının ($\chi^2=15,617$; $p<.05$) yaş değişkenine göre farklılaştığı görülmektedir. Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 10.

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Yaş	N	$\bar{X}_{sıra}$	$\sum sira$	U	z	p
Kuruma Katkı	20-25	67	98,72	6614,00	3168,000	-1,746	,081
	26-30	112	84,79	9496,00			
	Toplam	179					
	20-25	67	96,22	6447,00	3335,000	-1,247	,212
	31-35	112	86,28	9663,00			
	Toplam	179					
20-25	67	79,50	5326,50	3048,500	-,987	,323	
36-40	100	87,02	8701,50				
Toplam	167						

Tablo 10 (devamı).

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Yaş	N	$\bar{X}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Kuruma Katkı	20-25	67	58,45	3916,00	1638,000	-1,514	,130
	41 ve üzeri	58	68,26	3959,00			
	Toplam	125					
	26-30	112	111,31	12466,50	6138,500	-,276	,782
	31-35	112	113,69	12733,50			
	Toplam	224					
	26-30	112	94,17	10547,00	4219,000	-3,108	,002
	36-40	100	120,31	12031,00			
	Toplam	212					
	26-30	112	76,49	8567,00	2239,000	-3,326	,001
	41 ve üzeri	58	102,90	5968,00			
	Toplam	170					
	31-35	112	96,05	10758,00	4430,000	-2,633	,008
	36-40	100	118,20	11820,00			
	Toplam	212					
31-35	112	78,08	8745,00	2417,000	-2,740	,006	
41 ve üzeri	58	99,83	5790,00				
Toplam	170						
36-40	100	77,57	7756,50	2706,500	-,700	,484	
41 ve üzeri	58	82,84	4804,50				
Toplam	158						
Duygusal Emek	20-25	67	100,01	6700,50	3081,500	-2,022	,043
	26-30	112	84,01	9409,50			
	Toplam	179					
	20-25	67	97,46	6229,50	3252,500	-1,507	,132
	31-35	112	85,54	9580,50			
	Toplam	179					
	20-25	67	79,99	5359,00	3081,000	-,900	,368
	36-40	100	86,69	8669,00			
	Toplam	167					
	20-25	67	61,63	4129,00	1851,000	-,465	,642
	41 ve üzeri	58	64,59	3746,00			
	Toplam	125					
	26-30	112	110,24	12346,50	6018,500	-,528	,598
	31-35	112	114,76	12853,50			
	Toplam	224					
	26-30	112	93,96	10523,00	4195,000	-3,203	,001
	36-40	100	120,55	12055,00			
	Toplam	212					
	26-30	112	78,95	8842,50	2514,500	-2,443	,015
	41 ve üzeri	58	98,15	5692,50			
	Toplam	170					
	31-35	112	96,28	10783,50	4455,500	-2,610	,009
	36-40	100	117,95	11794,50			
	Toplam	212					
31-35	112	80,43	9008,50	2680,500	-1,890	,059	
41 ve üzeri	58	95,28	5526,50				
Toplam	170						
36-40	100	80,42	8042,00	2808,000	-,342	,733	
41 ve üzeri	58	77,91	4519,00				
Toplam	158						

Tablo 10 (devamı).

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Yaş	N	$\bar{X}_{sıra}$	$\sum sıra$	U	z	p
	20-25	67	100,14	6709,50	3072,500	-2,026	,043
	26-30	112	83,93	9400,50			
	Toplam	179					
	20-25	67	96,96	6496,50	3285,500	-1,391	,164
	31-35	112	85,83	9613,50			
	Toplam	179					
	20-25	67	79,46	5323,50	3045,500	-,995	,320
	36-40	100	87,05	8704,50			
	Toplam	167					
	20-25	67	60,10	4026,50	1748,500	-,964	,335
	41 ve üzeri	58	66,35	3848,50			
	Toplam	125					
Mesleki	26-30	112	109,34	12246,00	5918,000	-,730	,465
Profesyonellik	31-35	112	115,66	12954,00			
Toplam	Toplam	224					
Mesleki	26-30	112	93,88	10514,50	4186,500	-3,172	,002
Profesyonellik	36-40	100	120,64	12063,50			
Toplam	Toplam	212					
	26-30	112	77,85	8719,50	2391,500	-2,817	,005
	41 ve üzeri	58	100,27	5815,50			
	Toplam	170					
	31-35	112	96,86	10848,00	4520,000	-2,424	,015
	36-40	100	117,30	11730,00			
	Toplam	212					
	31-35	112	79,65	8920,50	2592,500	-2,156	,031
	41 ve üzeri	58	96,80	5614,50			
	Toplam	170					
	36-40	100	79,44	7944,50	2894,500	-,020	,984
	41 ve üzeri	58	79,59	4616,50			
	Toplam	158					

Tablo 10'da katılımcı öğretmenlerin "kuruma katkı" alt boyutu puanlarına göre 26-30 yaş ve 36-40 yaş grupları arasında, 26-30 yaş ve 41 ve üzeri yaş grupları arasında ($U=2239,000$; $p<.05$), 31-35 yaş ve 36-40 yaş grupları arasında ($U=4430,000$; $p<.05$) ve 31-35 yaş ve 41 ve üzeri yaş grupları arasında ($U=2417,000$; $p<.05$) anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Farklılık tespit edilen tüm yaş grupları için farklılığın daha büyük yaş grubunun lehine olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin "duygusal emek" alt boyutu puanlarına göre 20-25 yaş ve 26-30 yaş grupları arasında ($U=3081,500$; $p<.05$) anlamlı farklılık olduğu ve farklılığın 20-25 yaş grubu lehine olduğu; 26-30 yaş ve 36-40 yaş grupları arasında ($U=4195,000$; $p<.05$) anlamlı farklılık olduğu ve farklılığın 36-40 yaş grubu lehine olduğu; 26-30 yaş ve 41 ve üzeri yaş grupları arasında ($U=2514,500$; $p<.05$) anlamlı farklılık olduğu ve farklılığın 41 yaş ve üzeri grubu lehine olduğu ve 31-35 ve 36-40 yaş grupları arasında ($U=4455,500$; $p<.05$) anlamlı farklılık olduğu ve farklılığın 36-40 yaş grubu lehine olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin mesleki profesyonellik toplam puanlarına göre 20-25 yaş ve 26-30 yaş grupları arasında ($U=3072,500$; $p<.05$) anlamlı farklılık olduğu ve farklılığın 20-25 yaş grubu lehine olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, 26-30 yaş ve 36-40 yaş grupları arasında ($U=4186,500$; $p<.05$), 26-30 yaş ve 41 ve üzeri yaş grupları arasında ($U=2391,500$; $p<.05$), 31-35 yaş ve 36-40 yaş grupları arasında ($U=4520,000$; $p<.05$) ve 31-35 yaş ve 41 ve üzeri yaş grupları arasında ($U=2592,500$; $p<.05$) anlamlı farklılık olduğu ve tüm gruplar için anlamlı farklılığın büyük yaş grubu lehine olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcı öğretmenlerin mesleki profesyonellik puanlarının öğrenim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonuçlarına Tablo 11'de yer verilmiştir.

Tablo 11.

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Öğrenim Düzeyi	N	$\bar{X}_{sıra}$	x^2	sd	p
Kişisel Gelişim	Ön lisans	56	269,36	25,610	2	,000
	Lisans	320	205,45			
	Lisansüstü	73	276,68			
	Toplam	449				
Mesleki Duyarlılık	Ön lisans	56	256,10	4,097	2	,129
	Lisans	320	221,66			
	Lisansüstü	73	215,77			
	Toplam	449				
Kuruma Katkı	Ön lisans	56	267,25	13,876	2	,001
	Lisans	320	210,70			
	Lisansüstü	73	255,27			
	Toplam	449				
Duygusal Emek	Ön lisans	56	263,13	6,361	2	,042
	Lisans	320	217,06			
	Lisansüstü	73	230,56			
	Toplam	449				
Mesleki Profesyonellik Toplam	Ön lisans	56	277,27	16,949	2	,000
	Lisans	320	209,55			
	Lisansüstü	73	252,63			
	Toplam	449				

Tablo 11'e göre, katılımcı öğretmenlerin "kişisel gelişim" ($x^2=25,610$; $p<.05$), "kuruma katkı" ($x^2=13,876$; $p<.05$), "duygusal emek" ($x^2=6,361$; $p<.05$) alt boyutları ve mesleki profesyonellik toplam ($x^2=16,949$; $p<.05$) puanlarının öğretmenlerin öğrenim düzeylerine göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için Mann Whitney-U testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 12.

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Öğrenim Düzeyleri Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Öğrenim Düzeyi	N	$\bar{X}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Kişisel Gelişim	Ön lisans	56	233,47	13074,50	6441,500	-3,370	,001
	Lisans	320	180,63	57801,50			
	Toplam	376					
	Ön lisans	56	64,38	3605,50	2009,500	-,165	,869
	Lisansüstü	73	65,47	4779,50			
	Toplam	129					
	Lisans	320	185,32	59302,00	7942,000	-4,286	,000
Lisansüstü	73	248,21	18119,00				
Toplam	393						
Kuruma Katkı	Ön lisans	56	229,13	12831,00	6685,000	-3,041	,002
	Lisans	320	181,39	58045,00			
	Toplam	376					
	Ön lisans	56	66,63	3731,00	1953,000	-,434	,664
	Lisansüstü	73	63,75	4654,00			
	Toplam	129					
	Lisans	320	189,81	60739,00	9379,000	-2,635	,005
Lisansüstü	73	228,52	16682,00				
Toplam	393						

Tablo 12 (devamı).

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Öğrenim Düzeyleri Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Öğrenim Düzeyi	N	$\bar{X}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Duygusal Emek	Ön lisans	56	221,52	12405,00	7111,000	-2,499	,012
	Lisans	320	182,72	58471,00			
	Toplam	376					
	Ön lisans	56	70,12	3926,50	1757,500	-1,394	,163
	Lisansüstü	73	61,08	4458,50			
	Toplam	129					
	Lisans	320	194,84	62347,50	10987,500	-,802	,422
	Lisansüstü	73	206,49	15073,50			
	Toplam	393					
	Mesleki Profesyonellik Toplam	Ön lisans	56	237,10	13277,50	6238,500	-3,629
Lisans		320	180,00	57598,50			
Toplam		376					
Ön lisans		56	68,67	3845,50	1838,500	-,977	,328
Lisansüstü		73	62,18	4539,50			
Toplam		129					
Lisans		320	190,05	60817,50	9457,500	-2,539	,011
Lisansüstü		73	227,45	16603,50			
Toplam		393					

Tablo 12’de katılımcı öğretmenlerin mesleki profesyonellik puanlarının “kişisel gelişim” alt boyutunda ön lisans ile lisans arasında lisans grubu lehine ($U=6441,500$; $p<.05$) ve lisans ile lisansüstü arasında lisansüstü lehine ($U=7942,000$; $p<.05$) anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. “Kuruma katkı” alt boyutunda ön lisans ile lisans arasında ön lisans lehine ($U=6685,000$; $p<.05$) ve lisans ile lisansüstü arasında lisansüstü lehine ($U=9379,000$; $p<.05$) anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. “Duygusal emek” alt boyutunda ön lisans ile lisans öğrenim düzeyleri arasında ($U=7111,000$; $p<.05$) ön lisans mezunları lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Mesleki profesyonellik toplam puanlarında ise ön lisans ile lisans ($U=6238,500$; $p<.05$) arasında ön lisans lehine ve lisans ile lisansüstü ($U=9457,500$; $p<.05$) arasında lisansüstü lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin mesleki profesyonellik puanlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonuçlarına Tablo 13’te yer verilmiştir.

Tablo 13.

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Kıdem Yıl	N	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Kişisel Gelişim	0-5	136	204,87	13,834	3	,003
	6-10	105	231,72			
	11-15	115	210,52			
	16 ve üstü	93	264,75			
	Toplam	449				
Mesleki Duyarlılık	0-5	136	231,10	9,488	3	,023
	6-10	105	211,28			
	11-15	115	206,21			
	16 ve üstü	93	254,81			
	Toplam	449				
Kuruma Katkı	0-5	136	219,92	26,419	3	,000
	6-10	105	211,24			
	11-15	115	195,99			
	16 ve üstü	93	283,85			
	Toplam	449				
Duygusal Emek	0-5	136	211,45	26,311	3	,000
	6-10	105	209,87			
	11-15	115	206,00			
	16 ve üstü	93	285,39			
	Toplam	449				

Tablo 13 (devamı).

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Kıdem Yılı	N	$\bar{X}_{sıra}$	x^2	sd	p
Mesleki Profesyonellik Toplam	0-5	136	215,35	26,286	3	,000
	6-10	105	213,69			
	11-15	115	198,28			
	16 ve üstü	93	284,92			
	Toplam	449				

Tablo 13'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki profesyonellik ölçeği alt boyutlarından olan "kişisel gelişim" ($x^2=13,834$; $p<.05$), "mesleki duyarlılık" ($x^2=9,488$; $p<.05$), "kuruma katkı" ($x^2=26,419$; $p<.05$), "duygusal emek" ($x^2=26,311$; $p<.05$) ve toplam mesleki profesyonellik puanlarının ($x^2=26,286$; $p<.05$) öğretmenlerin kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Anlamlı farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 14.

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	$\sum sıra$	U	z	p
Kişisel Gelişim	0-5	136	114,94	15618,00	6302,000	-1,568	,117
	6-10	105	128,98	13543,00			
	Toplam	241					
	0-5	136	124,10	16878,00	7562,000	-,452	,651
	11-15	115	128,24	14748,00			
	Toplam	251					
	0-5	136	102,93	13998,50	4682,500	-3,349	,001
	16 ve üzeri	93	132,65	12336,50			
	Toplam	229					
	6-10	105	116,02	12182,50	5457,500	-1,236	,216
	11-15	115	105,46	12127,50			
	Toplam	220					
Mesleki Duyarlılık	6-10	105	92,71	9735,00	4170,000	-1,780	,075
	16 ve üzeri	93	107,16	9966,00			
	Toplam	198					
	11-15	115	92,82	10674,50	4004,500	-3,129	,002
	16 ve üzeri	93	118,94	11061,50			
	Toplam	208					
	0-5	136	125,64	17086,50	6509,500	-1,217	,224
	6-10	105	115,00	12074,50			
	Toplam	241					
	0-5	136	132,32	17995,50	6960,500	-1,551	,121
	11-15	115	118,53	13630,50			
	Toplam	251					
0-5	136	110,14	14979,00	5663,000	-1,423	,155	
16 ve üzeri	93	122,11	11356,00				
Toplam	229						
6-10	105	111,94	11753,50	5886,500	-,328	,743	
11-15	115	109,19	12556,50				
Toplam	220						
6-10	105	90,35	9486,50	3921,500	-2,495	,013	
16 ve üzeri	93	109,83	10214,50				
Toplam	198						
11-15	115	94,50	10867,00	4197,000	-2,781	,005	
16 ve üzeri	93	116,87	10869,00				
Toplam	208						

Tablo 14 (devamı).

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}_{sıra}$	$\sum sıra$	U	z	p
Kuruma Katkı	0-5	136	123,04	16733,50	6862,500	-,519	,604
	6-10	105	118,36	12427,50			
	Toplam	241					
	0-5	136	132,02	17955,00	7001,000	-1,433	,152
	11-15	115	118,88	13671,00			
	Toplam	251					
	0-5	136	101,85	13852,00	4536,000	-3,641	,000
	16 ve üzeri	93	134,23	12483,00			
	Toplam	229					
	6-10	105	114,90	12065,00	5575,000	-,985	,325
	11-15	115	106,48	12245,00			
	Toplam	220					
Duygusal Emek	6-10	105	83,98	8817,50	3252,500	-4,064	,000
	16 ve üzeri	93	117,03	10883,50			
	Toplam	198					
	11-15	115	86,63	9962,50	3292,500	-4,775	,000
	16 ve üzeri	93	126,60	11773,50			
	Toplam	208					
	0-5	136	121,79	16563,50	7032,500	-,202	,840
	6-10	105	119,98	12597,50			
	Toplam	241					
	0-5	136	127,67	17363,00	7593,000	-,400	,689
	11-15	115	124,03	14263,00			
	Toplam	251					
0-5	136	98,99	13463,00	4147,000	-4,512	,000	
16 ve üzeri	93	138,41	12872,00				
Toplam	229						
6-10	105	111,35	11692,00	5948,000	-,192	,848	
11-15	115	109,72	12618,00				
Toplam	220						
6-10	105	84,54	8876,50	3311,500	-4,028	,000	
16 ve üzeri	93	116,39	10824,50				
Toplam	198						
11-15	115	88,26	10149,50	3479,500	-4,433	,000	
16 ve üzeri	93	124,59	11586,50				
Toplam	208						
Mesleki Profesyonellik Toplam	0-5	136	121,48	16521,50	7074,500	-,122	,903
	6-10	105	120,38	12639,50			
	Toplam	241					
	0-5	136	130,57	17757,00	7199,000	-1,084	,278
	11-15	115	120,60	13869,00			
	Toplam	251					
	0-5	136	100,31	13641,50	4325,500	-4,061	,000
	16 ve üzeri	93	136,49	12693,50			
	Toplam	229					
	6-10	105	114,36	12008,00	5632,000	-,860	,390
	11-15	115	106,97	12302,00			
	Toplam	220					
6-10	105	84,95	8919,50	3354,500	-3,800	,000	
16 ve üzeri	93	115,93	10781,50				
Toplam	198						
11-15	115	86,70	9971,00	3301,000	-4,744	,000	
16 ve üzeri	93	126,51	11765,00				
Toplam	208						

Tablo 14’te, katılımcı öğretmenlerin “kişisel gelişim” alt boyutunda 0-5 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=4682,500$; $p<.05$) arasında ve 11-15 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=4004,500$; $p<.05$) grupları arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiş ve farklılıkların her ikisinin de mesleki kıdem yılı daha fazla olan öğretmenler lehine olduğu görülmüştür. “Mesleki duyarlılık” alt boyutunda 6-10 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=3921,500$; $p<.05$) arasında ve 11-15 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=4197,000$; $p<.05$) grupları arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiş ve farklılıkların her ikisinin de mesleki kıdem yılı daha fazla olan öğretmenler lehine olduğu görülmektedir. “Kuruma katkı” alt boyutunda 0-5 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=4536,000$; $p<.05$) arasında, 6-10 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=3252,500$; $p<.05$) arasında ve 11-15 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=3292,500$; $p<.05$) grupları arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiş ve farklılıkların mesleki kıdem yılı daha fazla olan öğretmenler lehine olduğu görülmüştür. “Duygusal emek” alt boyutunda 0-5 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=4147,000$; $p<.05$) arasında, 6-10 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=3311,500$; $p<.05$) arasında ve 11-15 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=3479,500$; $p<.05$) grupları arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiş ve farklılıkların hepsinin mesleki kıdem yılı daha fazla olan öğretmenler lehine olduğu görülmüştür. Mesleki profesyonellik toplam puanlarında ise 0-5 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=4325,500$; $p<.05$) arasında, 6-10 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=3354,500$; $p<.05$) arasında ve 11-15 yıl ile 16 yıl ve üzeri ($U=3301,000$; $p<.05$) grupları arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiş ve farklılıkların hepsinin mesleki kıdem yılı daha fazla olan öğretmenler lehine olduğu görülmüştür.

Katılımcı öğretmenlerin mesleki profesyonellik puanlarının çalıştıkları okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonuçlarına Tablo 15’te yer verilmiştir.

Tablo 15.

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanlarının Mesleki Çalıştıkları Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Okul Türü	N	$\bar{X}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Kişisel Gelişim	Resmî	296	214,76	63569,00	19613,000	-2,336	,019
	Özel	153	244,81	37456,00			
	Toplam	449					
Mesleki Duyarlılık	Resmî	296	213,18	63100,50	19144,500	-2,789	,005
	Özel	153	247,87	37924,50			
	Toplam	449					
Kuruma Katkı	Resmî	296	209,78	62094,00	18138,000	-3,468	,001
	Özel	153	254,45	38931,00			
	Toplam	449					
Duygusal Emek	Resmî	296	211,46	62592,00	18636,000	-3,123	,002
	Özel	153	251,20	38433,00			
	Toplam	449					
Mesleki Profesyonellik	Resmî	296	208,89	61832,00	17876,000	-3,660	,000
	Özel	153	256,16	39193,00			
Toplam	Toplam	449					

Tablo 15’e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki profesyonellik ölçeği alt boyutlarından olan “kişisel gelişim” ($U=19613,000$; $p<.05$), “mesleki duyarlılık” alt boyutu ($U=19144,500$; $p<.05$), “kuruma katkı” alt boyutu ($U=18138,000$; $p<.05$), “duygusal emek” alt boyutu ($U=18636,000$; $p<.05$) ve toplam mesleki profesyonellik puanlarının ($U=17876,000$; $p<.05$) öğretmenlerin çalıştıkları okul türüne göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Tüm alt boyutlarda farklılık özel okullarda çalışan öğretmenler lehine gerçekleşmiştir.

Katılımcı öğretmenlerin Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği ve Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla Spearman analizi gerçekleştirilmiş ve analiz sonuçlarına Tablo 16’da yer verilmiştir.

Tablo 16.

Mesleki Benlik Saygısı ile Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiler İçin Yapılan Spearman Analizi Sonuçları

Değişkenler	N	r	p
Mesleki Benlik Saygısı	449	,57	,000
Mesleki Profesyonellik			

Tablo 16’da görüldüğü üzere, mesleki benlik saygısı ve mesleki profesyonellik puanları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=,57$; $p<.001$). Mesleki benlik saygısı puanları arttıkça mesleki

profesyonellik puanları da anlamlı şekilde artmaktadır. Tabloda yer alan korelasyon katsayısına göre değişkenlerin birbirleri üzerinde açıkladıkları varyans %32'dir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Yapılan analizler sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin mesleki benlik saygıları ve mesleki profesyonellikleri arasında orta derecede, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir ifade ile öğretmenlerin mesleki benlik saygıları arttıkça mesleki profesyonellikleri de artmakta, mesleki benlik saygıları azaldıkça mesleki profesyonellikleri de azalmaktadır. Literatürde, mevcut araştırma sonuçlarını destekleyen araştırmalar bulunmaktadır (Erdoğan vd., 2020; Sarı & Arslan, 2016). Öğretmenlerin mesleki benliklerine duydukları saygı, eğitim ortamlarında sergiledikleri profesyonel davranışları etkileyebilmektedir. Benlik saygısı yüksek olan bir öğretmenin mesleki gelişimlere açık olma, mesleğinin gerekliliklerini yerine getirmeye istekli olma ve nitelikli bir eğitim ortamı yaratmaya çabalama gibi profesyonel yeterlikler sergileyebileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, elde edilen sonucun okul öncesi öğretmenlerinin mesleki profesyonelliklerinin ve mesleki benlik saygılarının ilişkili olduğunu açığa çıkarması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir sonuca göre, mesleki benlik saygısı öğretmenlerin yaşına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. Literatür incelendiğinde, bu sonuçları destekler sonuçlar olduğu görülmektedir (Güleç & Ayaz, 2017; Gündem, 2009; Harmankaya, 2018; Tekirgöl, 2011; Yıldırım vd., 2010; Zoroğlu, 2014). Ancak öğretmenlerin mesleki benlik saygılarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğunu açığa çıkarmış çeşitli araştırmalar da bulunmaktadır (Kadioğlu, 2014; Sönmez, 2013). Bu durumun, araştırmalarda yer verilen örneklemelerin araştırma dışı özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Yaşın ilerlemesi ile birlikte öğretmenlerin deneyimlerinin ve mesleki kıdemlerinin de artacağı düşünülmektedir. Nitekim araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre mesleki benlik saygısı öğretmenlerin kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Araştırmada, en yüksek mesleki benlik saygısının 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenler grubunda olduğu görülmüştür. Literatürde, bu sonucu destekleyen çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Bulut Yazıcı (2018) tarafından yapılan bir araştırmada, rehber öğretmenlerin mesleki benlik saygısı, hizmet yılı ile iş doyumunu arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu tespit edilmiştir. Deniz (2017) tarafından yapılan bir araştırmada ise, farklı birçok branştan gelen öğretmenin mesleki benlik saygısı düzeylerinin mesleki kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkılarak, mesleki benlik saygısının yaş değişkeninin aksine mesleki kıdem değişkenine göre bir farklılık oluşturduğu söylenebilmektedir. Ancak mesleki benlik saygısı ile yaş değişkeni arasında elde edilen farklı sonuçlar bu konuyla ilgili daha ayrıntılı çalışmalara yer verilmesi gerektiğini göstermektedir.

Araştırmadan çıkan bir diğer sonuçta, mesleki benlik saygısının öğretmenlerin öğrenim düzeylerine göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırmada yer alan öğretmenlerin, öğrenim düzeyleri arttıkça mesleki benlik saygılarının düştüğü görülmüştür. Araştırmanın bu aşamasında, mesleki benlik saygısı katılımcıların mezuniyet durumlarına göre incelenmiş ve en yüksek mesleki benlik saygısının ön lisans mezunlarında olduğu görülmüştür. Literatürde bu sonucun aksine, Deniz (2017), araştırmasında mesleki benlik saygısı düzeyinin mezun olunan son eğitim programına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Mevcut araştırmada yer alan öğretmenler ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrenim düzeyine sahiptirler. Lisansüstü öğrenim düzeyine sahip öğretmenlerin mesleki benlik saygısı en düşük grup olması, bu gruptaki öğretmenlerin kendilerini farklı mesleklere layık görmelerinden (yönetici, akademisyen, vs.) ya da kendi benlik yapılarına uygun bir mesleği tercih etmemiş olmalarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Akademik anlamda en yetkin grubun en düşük mesleki benlik saygısına sahip olması bu araştırmanın önemli bir sonucudur.

Araştırma sonucunda, mesleki benlik saygısının öğretmenlerin çalıştığı okul türüne göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür. Özel okullarda çalışan öğretmenlerin mesleki benlik saygılarının resmî okullarda çalışan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ülkemizde Harmankaya (2018) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, mesleki benlik saygısının çalışılan kurum türüne göre farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Ülkemiz dışında Tabassum vd. (2011) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada ise mevcut araştırmanın aksine, resmî okullarda çalışan öğretmenlerin özel okullarda çalışan öğretmenlere göre mesleki benlik saygılarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Bu sonuçlardan yola çıkılarak, ülkelerin ve eğitim sistemlerinin içinde bulunduğu fiziki ve sosyal ortamların çeşitliliği, ekonomik imkânları ve öğretmenlerin çalışma şartlarının değişkenliğinin farklı sonuçlara neden olduğu söylenebilir. Bu açıdan, özel okullarda çalışan öğretmenlerin mesleki benlik saygılarının ve mesleki profesyonelliklerinin resmî okullarda çalışan öğretmenlere göre daha yüksek olması önemli bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Araştırmanın bir diğer sonucunda, mesleki profesyonelliğin öğretmenlerin yaşına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür. “Kuruma katkı”, “duygusal emek” alt boyutlarında ve ölçek genelinde 41 yaş ve üzeri öğretmenlerin en yüksek puanları aldığı görülmüştür. Altinkurt ve Yılmaz (2014) araştırmasında mesleki profesyonellik, iş doyumunu ve yaş arasındaki ilişkinin “U” şeklinde olduğunu ifade etmekte, genç yaşlarda yüksek, orta yaşlarda düşük ve yine büyük yaşlarda yüksek olduğunu açıklamaktadır. Ayrıca Zembat ve Küsmüş

(2020) yaptıkları çalışmada, mesleki profesyonelliğin yaşa göre anlamlı olarak farklılaştığını belirlemişlerdir. Araştırmadan çıkan bir diğer sonuç ise, mesleki profesyonelliğin öğretmenlerin öğrenim düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığıdır. Lisansüstü öğrenim düzeyine sahip öğretmenlerin “kişisel gelişim” alt boyutunda, ön lisans mezunu öğretmenlerin ise “kuruma katkı”, “duygusal emek” alt boyutlarında ve ölçek genelinde en yüksek puanı aldıkları bulunmuştur. Araştırma sonucunu destekler nitelikte olan bir çalışmada, Zembat ve Küsmüş (2020) mesleki profesyonelliğin eğitim düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığını tespit etmişlerdir. Buradan hareketle, lisans sonrası eğitime devam eden öğretmenlerin “kişisel gelişim” alt boyutunda en yüksek puanlara sahip olması, beklenebilir sonuç olarak görülebilir.

Araştırmada, mesleki profesyonelliğin öğretmenlerin kıdemine göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür. 16 yıl ve üzeri çalışan öğretmenlerin en yüksek mesleki profesyonelliğe sahip olduğu tespit edilmiştir. Hoşgörür’ün (2017) çalışmasında, mesleki kıdeme göre öğretmenlerin profesyonellikleri, yalnızca “duygusal emek” alt boyutunda anlamlı farklar göstermiştir. Bu fark, 20 yıl ve daha fazla kıdeme sahip olan öğretmenlerle, 9 yıl ve daha az ve 10-19 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasındadır. 20 yıl ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin, diğer gruplara göre daha fazla duygusal emek gösterdikleri tespit edilmiştir. Karaca (2015) ise çalışmasında öğretmenlerin mesleki kıdemleri arttıkça profesyonellik algılarının arttığı sonucuna ulaşmıştır. Altinkurt ve Yılmaz (2014), Bayhan (2011), Toh vd. (1996) ve Zembat ve Küsmüş’ün (2020) çalışmalarında ise, mesleki profesyonelliğin mesleki kıdeme göre değişmediği belirlenmiştir. Bu durumun, araştırmalarda yer verilen örneklemelerin araştırma dışı özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Son olarak, araştırmada mesleki profesyonelliğin öğretmenlerin çalıştıkları okul türüne göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür. Özel okullarda çalışan öğretmenlerin mesleki profesyonelliğinin resmî okullarda çalışan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Altinkurt ve Yılmaz (2014) tarafından yapılan çalışmada, katılımcıların kuruma katkı, duygusal emek ve kişisel gelişim boyutlarındaki görüşlerinin görev yapılan okul türüne göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Mesleki profesyonelliği oluşturan değişkenler arasında öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye açık olması ve eğitimsel uygulamalarda üst düzey standartları yakalamaya çalışması bulunmaktadır (Tichenor & Tichenor, 2004). Dolayısıyla özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin resmî kurumlarda çalışanlara kıyasla mesleki başarılarını kanıtlaya ve çalıştıkları kurumlarda istihdamlarını devam ettirme konusunda daha çok çaba gösterdikleri düşünülebilir. Bununla birlikte, özel eğitim kurumlarının öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerini artırma konusunda resmî kurumlara göre daha çok çalışmada bulunduğu düşünülebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki profesyonellikleri ile mesleki benlik saygıları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere (yaş, öğrenim düzeyi, mesleki kıdem ve okul türü) göre incelendiği bu çalışmada ulaşılan sonuçlar ve literatürden elde edilen sonuçlar yukarıda sunulmuştur. Araştırmanın dikkat çekici sonuçlarından yola çıkılarak şu önerilerde bulunulabilir:

- 1- Araştırmada, resmî okullarda çalışan öğretmenlerin mesleki benlik saygılarının özel okullarda çalışan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu, ancak mesleki profesyonelliklerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Resmî ve özel okullarda çalışan öğretmenler arasında oluşan farklılıkların nedenleri belirlenerek destekleme çalışmaları yapılabilir.
- 2- Araştırmada, lisansüstü öğrenim düzeyine sahip öğretmenler mesleki benlik saygıları en düşük grup olarak belirlenmiştir. Bu durumu oluşturan etkenler farklı çalışmalarla daha detaylı bir şekilde incelenebilir.
- 3- Bu araştırma, 433 kadın ve 16 erkek olmak üzere toplam 449 okul öncesi öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Erkek katılımcı sayısının kadın katılımcı sayısına göre oldukça düşük olması nedeniyle bu çalışmada cinsiyete bağlı farklılıklara yer verilmemiştir. İleriki araştırmalarda, mesleki benlik saygısı ve mesleki profesyonellik cinsiyet değişkeni açısından incelenebilir ve çeşitli karşılaştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Altinkurt, Y. & Yılmaz, K. (2014). Öğretmenlerin mesleki profesyonelliği ile iş doyumları arasındaki ilişki. *Sakarya University Journal of Education*, 4(2), 57-71. <https://doi.org/10.19126/suje.46033>
- Arıcak, O. T. (1999). *Grupla psikolojik danışma yoluyla benlik ve mesleki benlik saygısının geliştirilmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Arıcak, O. T. & Dilmaç, B. (2003). Psikolojik danışma ve rehberlik öğrencilerinin bir takım değişkenler açısından benlik saygısı ile mesleki benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1) 1-7.
- Aslan, A. G. D. & Akyol, A. K. (2006). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 51-60.
- Asya, A. N. (2015). *Fatihler ölmez ve takvimler*. Ötüken Neşriyat.
- Bal, E. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin benlik algıları ile atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler* (3. baskı). Pegem Yayıncılık.
- Bayhan, G. (2011). *Öğretmenlerin profesyonelliğinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Boyt, T. E., Lusch, R. F., & Naylor, G. (2001). The role of professionalism in determining job satisfaction in professional services: A Study of Marketing Researchers. *Journal of Service Research*, 3(4), 321-330. <https://doi.org/10.1177/109467050134005>
- Bulut Yazıcı, E. (2018). *Rehber öğretmenlerin iş doyumları ile kariyer yaşantıları, mesleki benlik saygıları ve kişisel sağlık davranışları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Brenoe, A. (2018). *Origins of gender norms: Sibling gender composition and women's choice of occupation and partner*. University of Zurich, Department of Economics, Working Paper. <http://ftp.iza.org/dp11692.pdf>
- Campbell-Barr, V. (2018). The silencing of the knowledge-base in early childhood education and care professionalism. *International Journal of Early Years Education*, 26(1), 75-89. <https://doi.org/10.1080/09669760.2017.1414689>
- Cerit, Y. (2012). Okulun bürokratik yapısı ile sınıf öğretmenlerinin profesyonel davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 18(4), 497-521.
- Chong, S., & Lu, T. (2019). Early childhood teachers' perception of the professional self and in relation to the early childhood communities. *Australian Journal of Teacher Education*, 44(7), 53-67. Erişim adresi: <https://ro.ecu.edu.au/ajte/vol44/iss7/4>
- Deniz, Ç. (2017). *Farklı branş öğretmenlerinin duygusal zekâ özelliği ile mesleki benlik saygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi.
- Dolton, P., Marcenaro, O., Vries, R. D., & She, P. W. (2018). *Global teacher status index 2018*. <https://www.varkeyfoundation.org/media/4790/gts-index-9-11-2018.pdf>
- Efiliti, E. & Çıkılı, Y. (2017). Özel eğitim bölümü öğrencilerinin benlik saygısı ile mesleki benlik saygısının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 99-114. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.28551-304623>
- Erdoğan, Z. E., Eyuboglu, G., Ali, A.Y., Baykara, Z. G., Bulut, H., & Demir, S. G. (2020). İntörnlük uygulamasının hemşirelik öğrencilerinin kişisel ve mesleki benlik bağdaşım düzeyleri ile profesyonellik tutumları üzerine etkisi. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 25-37.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2009). *How to design and evaluate research in education* (7th ed.). McGraw-Hill.
- Garbarino, J., & Ganzel, B. (2000). The human ecology of early risk. In J. P. Shonkoff & S. J. Meisels (Eds.), *Handbook of early childhood intervention*. Cambridge University Press.
- Goepel, J. (2012). Upholding public trust: An examination of teacher professionalism and the use of teachers' standards in England. *Teacher Development*, 16(4), 489-505. <https://doi.org/10.1080/13664530.2012.729784>
- Güleç, H. & Ayaz, C. Ö. (2017). Öğretmen adaylarının benlik saygıları ve mesleki benlik saygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 556-579. <https://doi.org/10.14686/buefad.290240>
- Hamre, B. K., & Pianta, R. C. (2001). Early teacher-child relationships and the trajectory of children's school outcomes through eighth grade. *Child Development*, 72, 625-638. <https://www.jstor.org/stable/1132418>

- Harmankaya, S. H. (2018). *Özel eğitim alanında çalışan öğretmenlerin mesleki benlik saygısı ve umut düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Helsby, G., & McCulloch, G. (1996). Teacher professionalism and curriculum control. In I. Goodson & A. Hargreaves (Eds.), *Teachers' professional lives*. Falmer Press.
- Hoşgörür, T. (2017). Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile saygınlıklarını yitirme kaygıları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 23(3), 387-424.
- Işık, E. N. (2006). *Öğretmen adaylarının benlik kavramları ile mesleki benlik kavramları arasındaki bağdaşımın bazı değişkenlere göre incelenmesi: Selçuk üniversitesi örneği* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Karaca, D. (2015). *İlk ve ortaokullarda bürokratikleşme düzeyinin öğretmen profesyonelliğine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Körükçü, Ö. & Vuslat, O. (2011). Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının mesleki benlik saygıları. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 4(2), 77-85.
- Kuzgun, Y. (2010). *Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Lai, M., & Lo, L. N. K. (2007). Teacher professionalism in educational reform: The experiences of Hong Kong and Shanghai. *A Journal of Comparative Education*, 37(1), 53-68. <https://doi.org/10.1080/03057920601061786>
- Leary, M. R. (1999). Making sense of self-esteem. *Current Directions in Psychological Science*, 8(1), 32-35. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.00008>
- MEB. (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Öğretmen yetiştirme ve geliştirme genel müdürlüğü, Ankara. https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/06172441_Ygretmenlik_Mesleği_Genel_Yeterlikleri.pdf
- Moritz Rudasill, K., Rimm-Kaufman, S. E., Justice, L. M., & Pence, K. (2006). Temperament and language skills as predictors of teacher-child relationship quality in preschool. *Early Education and Development*, 17(2), 271-291. https://doi.org/10.1207/s15566935eed1702_4
- Pearson, L. C., & Moomaw, W. (2005). The relationship between teacher autonomy and stress, work satisfaction, empowerment, and professionalism. *Educational Research Quarterly*, 29(1), 38-54.
- Pianta, R. C. (1999). *Enhancing relationships between children and teachers*. American Psychological Association.
- Sachs, J. (2016). Teacher professionalism: Why are we still talking about it? *Teachers and Teaching*, 22(4), 413-425. <https://doi.org/10.1080/13540602.2015.1082732>
- Salih, U. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki benlik saygılarının demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 141-160.
- Sarı, K. & Arslan, E. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk sevgilerinin ve mesleki benlik saygılarının profesyonellik değişkenleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Sarikaya, T. & Khorshid, L. (2009). Üniversite öğrencilerinin meslek seçiminin etkileyen etmenlerin incelenmesi: Üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. *Journal Of Turkish Educational Sciences*, 7(2), 393-423.
- Shantz, D., & Prieur, P. D. (1996). Teacher professionalism and school leadership: An antithesis? *Education*, 116(3), 393-397.
- Şirin, A., Öztürk, R., Bezci, G., Çakar, G. & Çoban, A. (2008). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri. *Dirim Tıp Gazetesi*, 83(1), 69-75.
- Tabassum, F., Ali, M. & Bibi, F. (2011). Comparison of professional self-esteem of public and private teachers. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(18), 301-304.
- Tichenor, M. S., & Tichenor, J. M. (2004). Understanding teachers' perspectives on professionalism. *The Professional Educator* 27(1-2), 89-95.
- Toh, K., Diong, C., Boo, H., & Chia, S. (1996). Determinants of teacher professionalism. *British Journal of In-Service Education*, 22(2), 231-244. <https://doi.org/10.1080/0305763960220209>
- Ünsal, S. & Bağçeci, B. (2016). Öğretmenlerin mesleki imajlarına ilişkin görüşleri ve mesleki imaja etki eden faktörler. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3905-3926. <https://doi.org/10.14687/jhs.v13i3.3908>
- Zembat, R. & Küsmüş, G. İ. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(4), 1725-1739. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3621>

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Dyojen describes teaching, which has held a very important place in human life throughout history and is one of the first professions, as follows: "I do not know a more valuable profession on earth than teaching" (Asya, 2015). Our country is among the leading countries in the ranking of the value given to the teacher. In fact, according to the 2018 Global Teacher Status Index (Global Teacher Status Index), which is held every five years, Turkey ranks seventh among the top 35 leading countries in the world in terms of the respect that teachers receive from society (Dolton et al., 2018).

Especially in pre-school education environments, which constitute one of the first social circles of young children, teachers' attitudes, professional satisfaction and professional competencies can affect children's development positively or negatively (Garbarino & Ganzel, 2000). When the related literature is examined, it is seen that there are many studies on occupational professionalism (Altinkurt & Yılmaz, 2014; Bayhan, 2011; Boyt et al., 2011; Cerit, 2012; Pearson & Moomaw, 2005; Sachs, 2016; Shantz & Prieur, 1996), and professional self-esteem (Arıcak, 1999; Aslan & Akyol, 2006; Efiltili & Çıkılı, 2017; Körükçü & Vuslat, 2011) in Turkey and abroad. However, there is no study examining these two variables together. Therefore, in this study, it is aimed to examine the relationship between preschool teachers' occupational professionalism and their professional self-esteem. In this context, the following questions are answered:

- 1- Does teachers' professional professionalism and professional self-esteem differ according to demographic characteristics (age, education level, professional seniority, type of school)?
- 2- Is there a significant relationship between teachers' professional professionalism and professional self-esteem?

2. METHOD

The relational scanning model was used in this study. The relational screening model tries to determine the degree of change and whether there is any change between two or more variables (Fraenkel & Wallen, 2009; Karasar, 2014). In this study, it is aimed to reveal whether there is a significant difference between teachers' occupational professionalism and professional self-esteem. The study group of this research consists of 449 preschool teachers determined by simple random sampling. Teachers' Professional Professionalism Scale and Arıcak Professional Self-Esteem Scale were used to data collection of the study. The data obtained from the research were transferred to the SPSS 21.0 package program. Kolmogorov Smirnov analysis was conducted to test the normality of the distributions of the data based on the sub-dimensions and total scores of the Teachers' Professional Professionalism Scale and the total scores of the Arıcak Professional Self-Esteem Scale. It was determined that the data were significantly different from the normal distribution, and therefore, nonparametric correlation and difference tests used in data analysis. In order to determine whether the scores obtained from both scales differ according to demographic characteristics, Mann Whitney U and Kruskal Wallis-H tests were applied. Spearman correlation analysis was conducted to determine the significance of the relationship between the scores obtained from the scales.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

As a result of the analysis, it was determined that there is a moderate, positive and significant relationship between preschool teachers' professional self-esteem and occupational professionalism. Teachers' professional self-esteem can affect the professional behaviors they display in educational environments. We thought that teachers with high self-esteem can exhibit professional competencies such as being open to professional developments, being willing to fulfill the requirements of his profession, and striving to create a qualified education environment. In this context, we thought that the result is important in revealing the relationship between preschool teachers' professional professionalism and professional self-esteem.

As a result of the research, it is determined that professional self-esteem does not differ significantly according to the age of the teachers. When the literature is examined, it is seen that there are results that support these results (Arıcak & Dilmaç, 2003; Güleç & Ayaz, 2017; Harmankaya, 2018). Another result of the study is that occupational self-esteem differs significantly according to the education levels of teachers. It is observed that as the education level of the teachers in the study increased, their professional self-esteem decreased. It is seen that the highest professional self-esteem among the teachers participating in the study is in the associate's degree graduates. Occupational self-esteem differs significantly according to the seniority of the teachers. It was determined that the professional self-esteem of the group working for 16 years and over was the highest. When the literature was examined, in a study conducted by Bulut Yazıcı (2018), it was found that there was a

significant relationship between counseling teachers' professional self-esteem, years of service, and job satisfaction.

Another result of the study shows that occupational self-esteem significantly differentiated according to the type of school where teachers work. It has been observed that teachers working in private schools have higher professional self-esteem than teachers working in state schools. Occupational professionalism differs significantly according to the gender of the teachers. It was observed that women got higher scores than men in personal development, professional sensitivity, emotional labor sub-dimensions and the total score of the scale, except for the institutional contribution sub-dimension. Another result of the study is that occupational professionalism significantly differentiates according to the age of the teachers. It was observed that teachers aged 41 and over received the highest scores in the sub-dimensions of contribution to the institution, emotional labor, and the total score of the scale.

Another result of the study is that occupational professionalism significantly differentiates according to the education level of teachers. It was found that teachers with a postgraduate education level got the highest score in the personal development sub-dimension, while the teachers with an associate degree got the highest score in the sub-dimensions of contribution to the institution, emotional labor, and the scale total. Occupational professionalism significantly differentiates according to the seniority of the teachers. It has been determined that teachers working for 16 years or more have the highest occupational professionalism. Finally, it was seen that occupational professionalism significantly differentiated according to the type of school in which teachers work. It has been concluded that teachers working in private schools have higher professional professionalism than teachers working in state schools. Based on the remarkable results of the study, the following suggestions can be made:

- 1- In the study, it is found that teachers working in public schools have higher professional self-esteem than teachers working in private schools; however, it is concluded that their professional professionalism is lower. The reasons for the differences between the teachers working in public and private schools can be determined and supporting studies can be done.
- 2- In the study, teachers with a postgraduate degree were determined to have the lowest professional self-esteem. The factors that make up this situation can be examined in more detail with different studies.
- 3- This research was conducted with a total of 449 preschool teachers, 433 women and 16 men. Since the number of male participants is very low compared to the number of female participants, gender-related differences were not included in this study. In future studies, professional self-esteem and professional professionalism can be examined in terms of gender variable and various comparisons can be made.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 26.02.2021

Etik değerlendirme belgesi sayı-numarası: 2100081652

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Mevcut çalışmada, birinci yazarın araştırmaya katkı oranı %60, ikinci yazarın araştırmaya katkı oranı %40'dır. Mevcut çalışmaya araştırmacı katkıları şu şekildedir:

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, raporlaştırma.

Yazar 2: Veri analizi, raporlaştırma.

ÇATIŞMA BEYANI

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.